

**EESTI LINNADE JA VALDADE LIIDU VOLIKOGU
KOOSOLEKU PROTOKOLL nr 1**

Tallinnas 12.03.2024, Viru hotelli Konverentsikeskuses
Algus kell 13.10, lõpp kell 15.40

Koosoleku juhataja: Mihhail Kõlvart
Protokollija: Inga Köster

Volikogu koosolekule registreerus 32 hääleõiguslikku volikogu liiget ja nende asendajat, puudus 87 esindajat või asendajat.

OTSUSTATI kinnitada järgmine päevakord:

1. CLRAE Eesti delegatsiooni asendusliikme nimetamine

Rait Pihelgas, ELVL asedirektor

2. ELVL 2024 a I lisaeelarve

Ettekandjad: Veikko Luhalaid, ELVL tegevdirektor

3. Eesti Linnade ja Valdade Liidu juhatuse ettepanekud RES 2025-2028 ja riigieelarve 2025. a läbirääkimisteks

Jan Trei, ELVL asedirektor

Valdkondlike töörühmade koordinaatorid

4. ELVL riigieelarve läbirääkimiste töörühmade esindajate muutmine

Jan Trei, ELVL asedirektor

5. Ülevaade 19.02.2024 Haridus- ja Teadusministeeriumis toimunud haridusleppe kohtumisest

Liina Põld, Haridus- ja Teadusministeeriumi üldharidus- ja noortepoliitika asekanstler

Jan Trei, ELVL asedirektor

Angela Saksing, ELVL nõunik

6. Kliimaseaduse väljatöötamise ajakava, seaduse eesmärgid ja ülesehitus ning KOV-ide ülesanded ja kohustused

Laura Remmelgas, Kliimaministeeriumi kliimaosakonna juhataja

Päevakorrapunkt 1

Euroopa Nõukogu Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Kongressi (CLRAE) asendusliikme nimetamine

Rait Pihelgas informeeris volikogu liikmeid sellest, et liidu büroo kuulutas välja konkursi CLRAE Eesti delegatsiooni asendusliikme koha täitmiseks. Laekus neli kandideerimisavaldust, kelle seast juhatus valis välja ning teeb ettepaneku volikogule kinnitada asendusliikmeks Ester Tuiksoo kandidatuur.

OTSUSTATI: (poolt 22, vastu 2, erapooletuid 5) Nimetada Euroopa Nõukogu Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Kongressi asendusliikmeks Ester Tuiksoo, Põlva Vallavalitsuse liige.

Päevakorrapunkt 2

ELVL 2024 a I lisaeelarve

Veikko Luhalaid tutvustas ELVL 2024.a esimest lisaeelarvet. Kõige suurem muudatus tulude poolel on ESF projekti „Lõimumine ja kohanemine KOV tasandil“ puhul, mille katteallikateks on kavandatud 997 002 eurot ehk 215 734 eurot rohkem, kuna projektiga on lisandunud kolm uut lepingupartnerit. Kulude mahuks on planeeritud lisaeelarvega kokku 3 225 920 eurot. Võrreldes 2024. aastaga kinnitatud eelarvega suureneb kulude maht 258 741 eurot ehk 8,72%.

Suurenevad majandamise ja administreerimise kulud - raamatupidamise teenus summas 16 700 eurot, millest 12 000 eurot moodustab aastane raamatupidamise teenuse kulu ja ülejäänud moodustab ühekordse tasu 2023 majandusaasta aruande koostamise eest ning raamatupidamise üleviimist programmi Merit kohandamist liidu eelarve struktuuriga.

Kavandatud on tellida audit (hinnanguline maksumus 5000 eurot), mis annaks ülevaate ja soovitusel dokumendihalduse süsteemi kaasajastamiseks.

IKT Kompetentsikeskusele lisandus sihtfinantseeringuna täiendavaid vahendeid IKT teenuste platvormi arendamiseks 31 717 eurot.

OTSUSTATI: Kinnitada ELVL 2024.a I lisaeelarve.

Päevakorrapunkt 3

Eesti Linnade ja Valdade Liidu juhatuse ettepanekud RES 2025-2028 ja riigieelarve 2025. a läbirääkimisteks

Kuulati Jan Trei ülevaadet eelarveläbirääkimiste protsessist.

Liidu büroo korraldas ideekorje, mille tulemusena on koondatud liidu liikmete ja juhatuse ning maakondlike omavalitsusliitude ettepanekud. Ettepanekute arutelud on toimunud ka valdkondlikes töörühmades. Ettepanekutest valis juhatuse omakorda välja prioriteedid.

Märtsi lõpus peame ettepanekud esitama regionaalministritele. Ministeeriumiga on olnud arutluse all ka läbirääkimiste töökorra võimalik muutmine, et oleks kirjeldatud ka järgnevad sammud, kui liidu poolt on ettepanekud esitatud. Näiteks võimalus tutvustada liidu ettepanekuid ka Riigikogu rahanduskomisjonile. Või siis kohtumised ministeeriumite kantsleritega.

Toomas Johanson tutvustas tabelisse koondatud rahandusvaldkonna ettepanekuid. Lähtealus on, et omavalitsuste tulubaas peab võimaldama täita kõigil omavalitsustel kõiki ülesandeid ja pakkuda avalikke teenuseid ühesuguse kvaliteediga.

Juhul, kui valitsuse poolt tehakse ettepanekuid omavalitsuste rahastamise põhimõtete muutmiseks, siis sellele peaks eelnema põhjalikum mõjuanalüüs. Eelmisel aastal viidi läbi mitu põhimõttelist fiskaalset mõju avaldavat muudatust ilma eelnevalt mõjuanalüüsi läbi viimata ja omavalitsusliiduga eelnevalt läbi arutamata (hooldusreform, tulumaksu seaduse muudatused).

2022. aastal tehti Sotsiaalministeeriumi ja Rahandusministeeriumi poolt ettepanek finantsautonoomia suurendamise eesmärgil anda omavalitsuste tulubaasi üle toetusfondist asendus- ja järelhoolduse ning matusetootuse summad kokku suurusjärgus ca 25,3 mln eurot (otse tulubaasi 15 mln ja tasandusfondi 10,3 mln). Kusjuures tulubaasi suurenemise tulemusena pidi alates 2024. a üksikisiku tulumaksu määr olema 12,06%. Paraku tulumaksu seaduse muudatus tõi omavalitsustele kaasa üksikisiku tulumaksu määra langetamise 11,89%le.

Tasandusfond peab olema instrumendiks, millega tasandada omavalitsuste tulubaasi mahajäämus, mitte aga süsteemis raha ümberjagamise kaudu.

Tasandusfondi mahu suurendamise allikateks kasutada tulumaksu eraldisi riiklikelt pensionidelt ja juriidilise isiku tulumaksu laekumistelt.

Sõna said büroo töötajad, kes kommenteerisid oma valdkondade ettepanekuid.

Toimus arutelu, mille tulemusena lepidi kokku, et ELVL prioriteetideks on lühidalt järgmised ettepanekud:

- tulubaasi suurendamine, sh KOV-ile eraldatava tulumaksu määra tõstmine ning tasandusfondi suurendamine ja valemi täiustamine;
- netovõlakooormuse erandi pikendamine kuni 2032. aastani;
- maamaksu muutmine;
- üldhooldusreformi rakendamiseks piisav tulubaas;
- elanikkonnakaitse, sh vahendite eraldamine omavalitsustele kriisipetsialistide tööjõukulude katteks; kriisireservi loomine omavalitsuste kriisivarude soetamise kulude katteks ning kortermajade kriisikindluse suurendamine;
- teede rahastamine.

Büroo täpsustab ettepanekute sõnastust, arvestades liidu liikmete poolt tehtud täpsustusi ning esitab need kirjalikult Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile.

OTSUSTATI: Kinnitada ettepanekud RES 2025-2028 ja riigieelarve 2025. a läbirääkimisteks, võttes arvesse volikogu koosolekul tehtud märkusi ja ettepanekuid.

Päevakorrapunkt 4

ELVL riigieelarve läbirääkimiste tööühmade esindajate muutmine

Jan Trei tutvustas ettepanekuid, mis on esitatud omavalitsuste poolt valdkondlike tööühmade koosseisude muutmise osas.

Hariduse ja noorsootöö valdkonna tööühm

Kutsuda tööühmast tagasi Marju Aolaid ja nimetada tööühma liikmeks

Katrin Markii, Viimsi Vallavalitsus

Siseturvalisuse ja kriisisuutlikkuse tööühm

Kutsuda tööühmast tagasi Jüri Bachmann ja Triin Nõmmistu ning nimetada tööühma liikmeteks:

Evelin Uibokand, Tartu Linnavalitsus ning **Gunnar Havi**, Saaremaa Vallavalitsus

OTSUSTATI: Kinnitada eelarveläbirääkimiste valdkondlike tööühmade koosseisude muudatused vastavalt esitatud ettepanekutele.

Päevakorrapunkt 5

Ülevaade 19.02.2024 Haridus- ja Teadusministeeriumis toimunud haridusleppe kohtumisest

Liina Pöld tegi kokkuvõtte Haridus- ja Teadusministeeriumi algatusel peetavatest haridusleppe läbirääkimistest.

Haridus- ja Teadusministeerium (HTM) näeb õpetajate järelkasvu probleemi lahendamiseks vajadust luua pikemaajalisem (2025-2027) kokkulepe õpetajate töötingimuste ja töötasu osas ehk sõlmida hariduslepe.

Eesti Haridustöötajate Liit (EHL) soovib sõlmida kollektiivlepingut õpetajate palga ja töötingimuste osas (töötüli lahendamise kokkulepe).

Ettekandja sõnas, et hariduslepe ei ole kollektiivleping.

Kollektiivleping on vabatahtlik kokkulepe töötajate või töötajate ühingu või liidu ja tööandja või tööandjate ühingu või liidu, samuti riigiasutuste või kohalike omavalitsuste vahel, mis reguleerib tööandjate ja töötajate vahelisi töösuhteid.

Õpetajad ja nende tööandjad asuvad kollektiivlepingu läbirääkimistesse nende tingimuste osas, mida saab kokku leppida ilma seaduste muudatusteta.

Haridusleppes lepitakse kokku sammud õpetaja ameti väärtustamiseks ja järelkasvu tagamiseks ning milline on osapoolte vastutus, sh rahaline panus; määratletakse see, mida lahendatakse kollektiivlepingu(te)ga; lepitakse kokku millised on vajalikud õigusaktide muudatused ning lepitakse kokku edasised vajalikud reformid ja nende ajakava.

Haridusleppega soovitakse kokku leppida, et õpetajad ja nende tööandjad (HTM, KOV-id ja erakoolide esindajad) on haridusleppe protsessis välja selgitatud infot arvestades valmis kokku leppima õpetajate töötasus ja töötingimustes kollektiivlepinguga.

HTM-i eestvedamisel on moodustatud kolm töörühma (õpetajate karjäärimudeli ekspertide töörühm; õpetajate töötingimuste ja koormusarvestuse läbirääkimiste töörühm; rahastusmodeli läbirääkimiste töörühm), millesse on kaasatud ka omavalitsuste ja ELVL esindajad.

Koosolekul osalejad andsid mõista, et ei ole arusaadav, kuidas eelkirjeldatud protsessi raames on kõiki suuri probleeme võimalik korraga lahendada.

Küsi, millised on ministeeriumi ootused omavalitsuste ja ELVLi osas? Milliste konkreetsete teemade üle saavad omavalitsused läbi rääkida? Mille osas on omavalitsustel läbirääkimise ja otsustamise õigus?

Liina Põld vastas, et HTMi ülesanne õpetaja palga alammäära kokku leppimisel on üleriigiline ülesanne. Muus osas, kooli pidajana, on HTMi hallata 70 kooli, ülejäänud koolid on omavalitsuste ja erakooli pidajate hallata.

Riik on kehtestanud õpetajate töötasu alammäära ning annab kaasa diferentsi. Kuidas see koolides jaotatakse (palju aineõpetajatele, täiendavale tööjõule, tugispetsialistidele jne), on koolide endi otsustada. Seepärast on selles protsessis omavalitsustel, kui kooli pidajatel, kõige tähtsam roll.

Palga alammäära osas küsi, kas ministeeriumil on valitsuse poolt antud volitus neid läbirääkimisi pidada ja kui, siis millise summa üle? Ja kui tegelikult otsustab valitsus, siis mille üle me praegu ministeeriumiga läbi räägime?

Liina Põld vastas, et ministril on valitsuse esindajana loomulikult volitused olemas. Täna ei ole sellist teadmist, et öelda millise „sammuga“ nelja aasta jooksul õpetaja palga alammäär kasvab, aga see on kõigest alammäär. Lisaks sellele, et riik eraldab õpetajate palgatoetuse, eraldab riik ka keeleõppe toetuse, kooli juhtimise ning õppevara ja muid toetusi. Kogu rahastamismudeli mehhanism on täna läbirääkimiste aluseks.

Tõdeti, et omavalitsused ei saa läbi rääkida olukorras, kus õpetajate palga alammäära läbirääkimiste puhul peab olema ministril valitsuse antud konkreetne volitus ning summa, mille üle läbi rääkida, aga seda ei ole. Kui räägime tingimustest, mille eest vastutab omavalitsus, siis ministril ei ole millegi üle läbi rääkida, sest seda saabki omavalitsus korraldada lähtuvalt oma võimalustest.

Ei ole võimalik midagi tsentraliseerida, vaid tuleks korrastada omavalitsuste tulubaasi, mis oleks vastavuses neile pandud ülesannetega.

Kui soovime midagi kokku leppida, oleks vaja teemad osadeks jagada, nende üle läbi rääkida ja kokku leppida ning seejärel saaks tervikpildi kokku panna.

Lisaks koolidele on omavalitsustel ka alusharidus (lasteaiad) ning huviharidus, mis tähendab, et pingutatakse lisaks üldhariduskoolidele ka teiste õpetajate, nende abide ja teiste töötajate palkade nimel, kes ei ole riigi poolt rahastatud. Riik peaks vaatama laiemat pilti.

OTSUSTATI: Võtta informatsioon teadmiseks.

Päevakorrapunkt 6

Kliimaseaduse väljatöötamise ajakava, seaduse eesmärgid ja ülesehitus ning KOV-ide ülesanded ja kohustused

Kuulati Laura Remmelgase ettekannet kliimaseaduse väljatöötamise teemal. Toimunud on kohtumisi mitmete osapooltega, keda seadus puudutab.

Arutelud omavalitsustega on veel ees.

Oma ettekandes rõhutas esineja, et elukeskkonda ja inimesi mõjutavad tugevalt KOV-ide otsused.

Näiteks planeeringud, ehk kus asub lasteaed ja kool, kas linna laienemisel põldudele on arvestatud sellega, et sealt saaksid lapsed ka bussiga kooli või peab vanem autoga viima jne.

Samuti ühistranspordi korraldus ja kättesaadavus (25% transpordisektori heitest tuleb Tallinnast, 50% heitest tuleb Tallinnast ja Harjumaalt). Transpordiameti uuringud näitavad, et keskmiselt sõidavad inimesed autoga 3 (!) km juppe. Kui on toimiv ühistransport, siis see vajadus kaob ära.

Riigikohus rõhutab, et kliimaeesmärkide täitmiseks on vaja välja töötada seadusandlik raamistik, mis jagab kliimaeesmärkide täitmise kohustused sektorite kaupa. Siis on võimalik paremini hinnata, kas iga konkreetne arendus, millele Keskkonnaamet peab loa andma, on kliimaeesmärkidega kooskõlas.

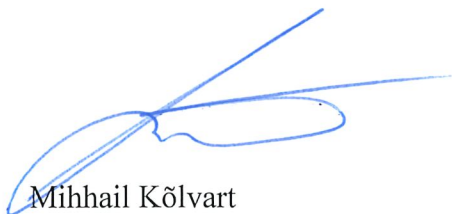
Kliimaseaduse eesmärk lühidalt on:

- Kliimanetraalsuse saavutamise teekaart Eestile sobivaimal viisil
- Sektorite muutuste toetamine – mida vajame?
- Uute võimaluste leidmine

Eelnõu avalik konsultatsioon on kavandatud 2024. a mai kuusse ning Riigikogule menetlemiseks septembris 2024. Kliimaseaduse jõustumine on kavandatud 1. jaanuaril 2025.

Koosolekul osalejad soovisid Kliimaministreeriumile anda edasi sõnumi, et hetkel omavalitsused näevad protsessi selliselt, et kohalikele omavalitsustele tekib juurde kohustusi, aga rahaliselt ei ole sellele katet.

OTSUSTATI: Võtta informatsioon teadmiseks.

Mihhail Kõlvart
koosoleku juhataja

Inga Köster
protokolliaja